

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

21 Φεβρουαρίου 2022

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 776

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΓΔΣΣΕΕ/16675/165

Μοντέλο Ενεργειών Συμμόρφωσης («ΜΕΣ») για τις περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τον ν. 4843/2021 «Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2018 “σχετικά με την τροποποίηση της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση”, προσαρμογή στον Κανονισμό 2018/1999/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2018 σχετικά με τη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα και στον κατ’ εξουσιοδότηση Κανονισμό 2019/826/ΕΕ της Επιτροπής, της 4ης Μαρτίου 2019, “για την τροποποίηση των Παραρτημάτων VIII και IX της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το περιεχόμενο των περιεκτικών αξιολογήσεων του δυναμικού αποδοτικής θέρμανσης και ψύξης” και συναφείς ρυθμίσεις για την ενεργειακή απόδοση στον κτιριακό τομέα, καθώς και την ενίσχυση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και του ανταγωνισμού στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, και άλλες επείγουσες διατάξεις» (Α’ 193) και ιδίως τα άρθρα 50 έως 53 και 75.

2. Τον ν. 4512/2018 «Ρυθμίσεις για την εφαρμογή των Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων του Προγράμματος Οικονομικής Προσαρμογής και άλλες διατάξεις» (Α’ 5) και ιδίως τα άρθρα 141, 149 και 151.

3. Τον ν. 4759/2020 «Εκσυγχρονισμός της Χωροταξικής και Πολεοδομικής Νομοθεσίας και άλλες διατάξεις» (Α’ 245) και ιδίως τα άρθρα 124 και 125.

4. Τον ν. 4014/2011 «Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, ρύθμιση αυθαιρέτων σε συνάρτηση με δημιουργία περιβαλλοντικού ισοζυγίου και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος» (Α’ 209) και ιδίως τα άρθρα 20 και 21.

5. Τον ν. 4622/2019 «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης» (Α’ 133).

6. Τον ν. 4635/2019 «Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις» (Α’ 167).

7. Τη Σύσταση 2001/331/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 4ης Απριλίου 2001 για τον καθορισμό ελάχιστων κριτηρίων σχετικά με τις περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις στα κράτη μέλη.

8. Το π.δ. 2/2021 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α’ 2).

9. Το υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΓΔΠΠ/17191/280/21.2.2022 έγγραφο της Γενικής Διεύθυνσης Περιβαλλοντικής Πολιτικής του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

10. Το υπό στοιχεία οικ. 17192/301/21.2.2022 έγγραφο της Διεύθυνσης Διαχείρισης Αποβλήτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

11. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της απόφασης αυτής δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής

1. Με την παρούσα απόφαση, υιοθετείται το «Μοντέλο Ενεργειών Συμμόρφωσης («ΜΕΣ») για τις περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις», σύμφωνα με την παρ. 21 του άρθρου 20 του ν. 4014/2011 (Α’ 209), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 50 του ν. 4843/2021 (Α’ 193), όπως αυτό αναλυτικώς περιγράφεται στο Παράρτημα της παρούσας. Το «Μοντέλο Ενεργειών Συμμόρφωσης («ΜΕΣ») για τις περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις» καταρτίστηκε από τη Γενική Διεύθυνση του Σώματος Επιθεωρητών και Ελεγκτών του ΥΠΕΝ ως Αρχή Οργάνωσης Εποπτείας και Συντονισμού του άρθρου 124 του ν. 4759/2020 (Α’ 245), στο πλαίσιο της ενιαίας αντιμετώπισης των ελέγχων από τις αρχές που πραγματοποιούν περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις, όπως αυτές περιγράφονται στο άρθρο 20 του ν. 4014/2011 και, όπως αυτές εφαρμόζονται σε οικονομικές και λοιπές δραστηριότητες.

2. Το ΜΕΣ περιλαμβάνει:

α) τη μεθοδολογία αξιολόγησης των ελλείψεων συμμόρφωσης που διαπιστώνονται κατά τον έλεγχο και της επικινδυνότητάς τους για το περιβάλλον,

β) τη μεθοδολογία κατάταξης των τελικών παραβάσεων στις τέσσερις (4) κατηγορίες «ΧΑΜΗΛΗΣ», «ΜΕΤΡΙΑΣ», «ΣΗΜΑΝΤΙΚΗΣ» και «ΠΟΛΥ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗΣ» σοβα-

ρότητας της παρ. 1α του άρθρου 21 του ν. 4014/2011, σύμφωνα με τα κριτήρια της παρ. 15β του άρθρου 20 του ν. 4014/2011,

γ) το σύνολο των ελαφρυντικών ή επιβαρυντικών παραγόντων που συνεκτιμώνται για την αξιολόγηση της σοβαρότητας της παράβασης, σύμφωνα με την παρ. 15β του άρθρου 20 του ν. 4014/2011,

δ) κατάλογο ενδεικτικών παραδειγμάτων παραβάσεων της παρ. 15 του άρθρου 20 του ν. 4014/2011 για κάθε κατηγορία σοβαρότητας του εδαφίου (β),

ε) τις διαδικασίες επιβολής των μέτρων και κυρώσεων της παρ. 1 του άρθρου 21 του ν. 4014/2011 που λαμβάνονται στο πλαίσιο των περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων έργων και δραστηριοτήτων,

στ) το περιεχόμενο της προσωρινής και της οριστικής έκθεσης ελέγχου της παρ. 11 του άρθρου 20 του ν. 4014/2011,

ζ) το περιεχόμενο του Πλάνου Διορθωτικών Ενεργειών (ΠΔΕ) της παρ. 15 και της υποπερ. ββ) της περ. β' της παρ. 15γ του άρθρου 20 του ν. 4014/2011, καθώς και τα ειδικότερα κριτήρια για τον καθορισμό της προθεσμίας συμμόρφωσης,

η) τον τρόπο υπολογισμού του προστίμου που επιβάλλεται σύμφωνα με το άρθρο 21 του ν. 4014/2011.

Άρθρο 2 Ορισμοί

Για τις ανάγκες της παρούσας ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

1. Περιβαλλοντική Επιθεώρηση: Η τακτική ή έκτακτη επιθεώρηση που πραγματοποιείται για τον έλεγχο της τήρησης των όρων των Αποφάσεων Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) ή των Πρότυπων Περιβαλλοντικών Δεσμεύσεων (ΠΠΔ) και της εν γένει περιβαλλοντικής νομοθεσίας (ν. 4014/2011), που ιδίως περιλαμβάνει επιτόπιες επισκέψεις, έλεγχο της επίτευξης των προτύπων περιβαλλοντικής ποιότητας, εξέταση εκθέσεων και δηλώσεων περιβαλλοντικού ελέγχου, εξέταση και έλεγχο των κατ' ιδίαν εκτελούμενων επιθεωρήσεων από ή εξ ονόματος των διοικήσεων των ελεγχόμενων εγκαταστάσεων, αξιολόγηση των δραστηριοτήτων και των εργασιών που εκτελούνται στην ελεγχόμενη εγκατάσταση, έλεγχο των χώρων και του σχετικού εξοπλισμού (συμπεριλαμβανομένης της καταλληλότητας της συντήρησής του), έλεγχο της καταλληλότητας της επιτόπιας περιβαλλοντικής διαχείρισης και έλεγχο των σχετικών αρχείων που τηρούν οι διοικήσεις των ελεγχόμενων εγκαταστάσεων, σύμφωνα με τη Σύσταση 2001/331/ΕΚ για τον καθορισμό ελάχιστων κριτηρίων σχετικά με τις περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις στα κράτη μέλη.

2. Επιθεωρητές/ελεγκτές: Τα στελέχη των αρμόδιων αρχών, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 20 του ν. 4014/2011.

3. Στοιχείο επιθεώρησης: Κάθε ενέργεια ή πρακτική του φορέα της ελεγχόμενης δραστηριότητας ή του ελεγχόμενου έργου, η οποία ελέγχεται ως προς τη συμμόρφωσή της με νομική διάταξη ή διοικητική απόφαση ή κανονισμό.

4. Συνολικό επίπεδο συμμόρφωσης: Η συνολική εικόνα συμμόρφωσης της δραστηριότητας ή του έργου,

όπως καθορίζεται από τη συνδυαστική αξιολόγηση των συμμορφώσεων που διαπιστώνονται κατά τον έλεγχο.

5. Πλάνο Διορθωτικών Ενεργειών (ΠΔΕ): Το σύνολο των οδηγιών, μέτρων και ενεργειών που οφείλει να εφαρμόσει ο φορέας ενός ελεγχόμενου έργου ή δραστηριότητας, εντός χρονοδιαγράμματος, για την άρση των περιβαλλοντικών παραβάσεων.

6. Υποτροπή: Η κατ' επανάληψη παράβαση νομοθετικών προβλέψεων από τον φορέα λειτουργίας του έργου ή της δραστηριότητας. Η υποτροπή εξετάζεται σε βάθος 10ετίας και αφορά την ίδια ή οποιαδήποτε άλλη περιβαλλοντική παράβαση ή την έλλειψη συμμόρφωσης εντός προθεσμίας με το Πλάνο Διορθωτικών Ενεργειών (ΠΔΕ) που συνοδεύει την Πράξη Βεβαίωσης Παράβασης.

Άρθρο 3

Λεπτομέρειες εφαρμογής ΜΕΣ

1. Σε κάθε περίπτωση περιβαλλοντικής επιθεώρησης, η οριστική έκθεση ελέγχου αναρτάται αμελλητί από την αρμόδια για τη διενέργεια της περιβαλλοντικής επιθεώρησης αρχή, σύμφωνα με τις παρ. 11 και 15α του άρθρου 20 του ν. 4014/2011.

2. Σε περίπτωση που δεν διαπιστώνονται παραβάσεις ή διαπιστώνονται ασήμαντες μη συμμορφώσεις στο πλαίσιο του ελέγχου, η έκθεση αυτοψίας ή το φύλλο ελέγχου, όπου αυτό υφίσταται, ενσωματώνει τα αποτελέσματα του ελέγχου και δύναται να επέχει θέση οριστικής έκθεσης ελέγχου, η οποία και αναρτάται σύμφωνα με την παρ. 11 του άρθρου 20 του ν. 4014/2011.

3. Η αρμόδια για τη διενέργεια της περιβαλλοντικής επιθεώρησης αρχή μπορεί να ζητήσει πρόσθετα στοιχεία σε σχέση με τον έλεγχο, τα οποία προσκομίζονται εντός προθεσμίας πέντε (5) εργάσιμων ημερών. Το διάστημα αυτό μπορεί να παραταθεί για άλλες πέντε (5) ημέρες μετά από αίτημα του ελεγχόμενου φορέα. Το χρονικό διάστημα για την προσκόμιση των πρόσθετων αυτών στοιχείων καθώς και για την προσκόμιση τυχόν εργασθηριακών μετρήσεων και αναλύσεων ή τη λήψη πορισμάτων από άλλες συναρμόδιες υπηρεσίες, δεν προσμετράται στις προθεσμίες σύνταξης της προσωρινής και της οριστικής έκθεσης ελέγχου.

4. Σε συνέχεια της κλήσης του σε απολογία, ο ελεγχόμενος κατά την υποβολή των απόψεών του, δύναται να συμπεριλάβει πρόταση με αναλυτική περιγραφή διορθωτικών ενεργειών, προτεινόμενο χρονοδιάγραμμα εφαρμογής τους και οποιαδήποτε άλλο χρήσιμο στοιχείο για την πραγματοποίησή τους. Η προτεινόμενη πρόταση αφού ελεγχθεί και ενδεχομένως τροποποιηθεί από την ελεγκτική αρχή, ενσωματώνεται στο ΠΔΕ μαζί με χρονοδιάγραμμα υλοποίησής του.

5. Το ΠΔΕ δεν απαλλάσσει τον ελεγχόμενο από τυχόν ποινικές ή αστικές ευθύνες λόγω έλλειψης συμμόρφωσής του. Στο χρονικό διάστημα εφαρμογής του ΠΔΕ, και μέχρι την συμπλήρωση της προθεσμίας που έχει ταχθεί προς συμμόρφωση, μπορεί να διενεργηθεί νέος έλεγχος από τις αρμόδιες αρχές αποκλειστικά για τον έλεγχο της εφαρμογής του ΠΔΕ ή τον έλεγχο άλλων στοιχείων επιθεώρησης. Σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να διενεργηθεί στο διάστημα αυτό, νέος έλεγχος επί των διαπιστωμένων παραβάσεων.

6. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι ο ελεγχθείς φορέας του έργου ή της δραστηριότητας δεν έχει συμμορφωθεί με το ΠΔΕ, εντός της ταχθείσης σε αυτόν προθεσμία συμμόρφωσης, θεωρείται υπότροπος, και καλείται σε απολογία από την αρμόδια για την περιβαλλοντική επιθεώρηση αρχή με σκοπό να εξετασθεί η επιβολή κυρώσεων, ανάλογων του βαθμού υποτροπής.

7. Μέχρι την πλήρη λειτουργία του Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου (ΗΠΜ) η ανάρτηση της Δήλωσης

Συμμόρφωσης σύμφωνα με την παρ. 15α του άρθρου 20 του ν. 4014/2011 που επέχει θέση αποδοχής της από την αρμόδια για την περιβαλλοντική επιθεώρηση αρχή και παύσης της σχετικής διαδικασίας ελέγχου πραγματοποιείται με τη διαβίβαση σχετικού εγγράφου προς τον ελεγχόμενο.

8. Οι κυρώσεις της παρούσας εφαρμόζονται με την επιφύλαξη ειδικότερων διατάξεων της τομεακής περιβαλλοντικής νομοθεσίας για επιμέρους παραβάσεις ή είδη ή ομάδες παραβάσεων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

(Α) ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ

Οι επιθεωρητές/ελεγκτές χρησιμοποιούν το Μοντέλο Ενεργειών Συμμόρφωσης (ΜΕΣ). Κατά την εκτέλεση των κύριων ελεγκτικών λειτουργιών τους (περιβαλλοντικές επιθεωρήσεις), και βάσει των διαπιστωμένων μη συμμορφώσεων και περιβαλλοντικών παραβάσεων επιβάλλουν ανάλογα μέτρα και κυρώσεις. Μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου, οι επιθεωρητές/ελεγκτές συνεκτιμούν τα ευρήματα του ελέγχου, τη συμμόρφωση του ελεγχόμενου φορέα και τη σοβαρότητα των διαπιστωμένων παραβάσεων και επιβάλλουν ανάλογα διοικητικά μέτρα και κυρώσεις, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 21 του ν. 4014/2011.

Τα εν λόγω μέτρα και οι κυρώσεις είναι αναλογικά και εύλογα, στηρίζονται στην αξιολόγηση του κινδύνου της παράβασης στο περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία, και επιβάλλονται ανάλογα με τη σοβαρότητα της παράβασης, τη συχνότητα ή τη χρονική διάρκεια, την υποτροπή και το ιστορικό συμμόρφωσης, τη συμπεριφορά και το βαθμό συνεργασίας του ελεγχόμενου φορέα έργου ή δραστηριότητας, το ύψος υπέρβασης των θεσμοθετημένων ορίων εκπομπών και την παραβίαση των περιβαλλοντικών όρων και προτύπων περιβαλλοντικών δεσμεύσεων, λόγους δημοσίου συμφέροντος καθώς και τυχόν συντρέχοντες ελαφρυντικούς ή επιβαρυντικούς παράγοντες, συμπεριλαμβανομένου του άμεσου ή έμμεσου κέρδους που η παράβαση απέφερε στον φορέα του έργου ή της δραστηριότητας. Ειδικότερα, τα επιβαλλόμενα πρόστιμα κατανέμονται ανάλογα με την κατηγορία της παράβασης, όπως περιγράφεται στην ενότητα (Η).

Το παρόν Μοντέλο Ενεργειών Συμμόρφωσης (ΜΕΣ) περιλαμβάνει τη λήψη μέτρων στο πλαίσιο διενέργειας της περιβαλλοντικής επιθεώρησης, με τη μορφή σταδίων. Στις ενότητες που ακολουθούν περιγράφονται οι ενέργειες που πρέπει να λαμβάνουν χώρα προκειμένου να προσδιοριστούν:

- η έλλειψη συμμόρφωσης και διαπίστωση πιθανών παραβάσεων.
- οι προτεινόμενες διορθωτικές ενέργειες.
- οι κυρώσεις που επιβάλλονται σε περίπτωση παραβάσεως.
- η αξιολόγηση του συνολικού επιπέδου συμμόρφωσης.
- η τροφοδότηση του σχεδιασμού του προγράμματος περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων με το ιστορικό συμμόρφωσης του έργου/δραστηριότητας.

(Β) ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ

Η προετοιμασία της περιβαλλοντικής επιθεώρησης αποτελεί το στάδιο κατά το οποίο ένας επιθεωρητής/ελεγκτής περιβάλλοντος ή μια ομάδα επιθεωρητών/ελεγκτών, οι οποίοι πρόκειται να επιθεωρήσουν ένα έργο ή μία δραστηριότητα, συλλέγουν πληροφορίες για τον φορέα του έργου ή της δραστηριότητας και για το ίδιο το έργο ή τη δραστηριότητα πριν διενεργήσουν επιτόπιο έλεγχο (αυτοψία). Αποτελεί τη βάση για τη διεξαγωγή της επιθεώρησης και εξασφαλίζει ότι ο έλεγχος θα συμπεριλάβει όλα τα κρίσιμα για το αποτέλεσμα στοιχεία που θα οδηγήσουν κατόπιν στο πληρέστερο αποτέλεσμα του ελέγχου. Ειδικότερα, πριν την πραγματοποίηση της αυτοψίας, εξετάζονται οι βασικές άδειες και εγκρίσεις που προβλέπονται από την περιβαλλοντική νομοθεσία, όπως:

1. Στην περίπτωση που το έργο ή η δραστηριότητα υπάγεται στην υποκατηγορία Α1 ή Α2, σύμφωνα με την υπ αριθ. 1958/13.1.2012 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής «Κατάταξη δημοσίων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες και υποκατηγορίες σύμφωνα με το άρθρο 1 §4 του Ν. 4014/21.9.11 (ΦΕΚ 209/Α)» (ΦΕΚ 21/Β), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, εξετάζεται η σχετική ΑΕΠΟ.

2. Στην περίπτωση που το έργο ή η δραστηριότητα υπάγεται στην υποκατηγορία Β, διακρίνονται οι εξής περιπτώσεις:
  - i. Εάν υπάρχει θεσμοθετημένο το τυποποιημένο φύλλο ελέγχου: γίνεται προετοιμασία του φύλλου, και εάν απαιτείται, επιλέγονται οι συγκεκριμένοι τομείς ή/και τα περιβαλλοντικά μέσα που θα εξεταστούν.
  - ii. Εάν δεν υπάρχει θεσμοθετημένο το τυποποιημένο φύλλο ελέγχου: (α) γίνεται προετοιμασία βάσει των πρότυπων περιβαλλοντικών δεσμεύσεων που περιλαμβάνονται στη σχετική δήλωση υπαγωγής σε ΠΠΔ, (β) στις περιπτώσεις μη ύπαρξης θεσμοθετημένων ΠΠΔ, τότε εξετάζεται η εκάστοτε απόφαση της αρμόδιας περιβαλλοντικής αρχής, σύμφωνα με τα ισχύοντα.
3. Επιπλέον εξετάζονται τυχόν λοιπές περιβαλλοντικές άδειες, εγκρίσεις, μελέτες και προβλέψεις περιβαλλοντικής προστασίας.

Συλλέγονται επίσης διαθέσιμα στοιχεία για το ιστορικό ελέγχων και συμμόρφωσης της δραστηριότητας για να ληφθούν υπόψη κατά τον έλεγχο, στην αξιολόγηση τυχόν παραβάσεων και στην επιβολή σχετικών μέτρων και κυρώσεων. Μέχρι την ολοκλήρωση του Ολοκληρωμένου Πληροφορικού Συστήματος Άσκησης Δραστηριοτήτων και Ελέγχων, ΟΠΣ-ΑΔΕ, και την πλήρη λειτουργία του ΗΠΜ τα δεδομένα αντλούνται από το ηλεκτρονικό πληροφοριακό σύστημα της εκάστοτε αρχής ή άλλα διαθέσιμα αρχεία.

Οι αρμόδιες ελεγκτικές αρχές, για την πλήρη και ομαλή διεξαγωγή της περιβαλλοντικής επιθεώρησης, διατηρούν τη διακριτική ευχέρεια: (α) να προετοιμάσουν και να συμβουλευτούν οποιοδήποτε νομικό, τεχνικό ή άλλο κείμενο κρίνουν χρήσιμο για τον έλεγχο και (β) να ζητήσουν εκ των προτέρων από τον φορέα του προς επιθεώρηση έργου ή δραστηριότητας ή από άλλη αρμόδια αρχή οποιοδήποτε έγγραφο ή πληροφορία κρίνουν απαραίτητα.

(Γ) ΑΥΤΟΨΙΑ

Στο στάδιο διεξαγωγής αυτοψίας, οι επιθεωρητές/ελεγκτές εξετάζουν στοιχεία, χαρακτηριστικά και πρακτικές του έργου ή της δραστηριότητας (στο εξής *στοιχεία επιθεώρησης*), τα οποία πρέπει να αξιολογηθούν ως προς την αλληλεπίδρασή τους με το περιβάλλον, τον κίνδυνο για το περιβάλλον και τη συμμόρφωσή τους με τη νομοθεσία και την περιβαλλοντική άδεια του έργου ή της δραστηριότητας.

Κατά την αυτοψία εξετάζεται το σύνολο των στοιχείων επιθεώρησης (συνολικός έλεγχος), εκτός αν ορίζεται ότι θα πρέπει να εστιάζεται σε κάποια από αυτά, οπότε ο έλεγχος που πραγματοποιείται είναι μερικώς.

Για την αξιολόγηση των μη συμμορφώσεων οι επιθεωρητές/ελεγκτές συλλέγουν και καταγράφουν, κατά το δυνατό, όλα τα αντικειμενικά και αποδεικτικά στοιχεία που συνθέτουν την έλλειψη συμμόρφωση (όπως φύση, έκταση, χρόνος, συχνότητα, παραστατικά, φωτογραφίες κ.λπ.), ώστε η τεκμηρίωση των πιθανών παραβάσεων να είναι πλήρης.

Κάθε στοιχείο επιθεώρησης εξετάζεται ξεχωριστά και οι επιθεωρητές/ελεγκτές έχουν τη δυνατότητα να κρίνουν την έλλειψη συμμόρφωσης επί τόπου, ή μετά από μελέτη των στοιχείων επιθεώρησης.

Στην περίπτωση που μια μη συμμόρφωση αξιολογηθεί ως ασήμαντη, τότε παρέχονται γραπτές συστάσεις ή/και κατευθυντήριες οδηγίες για την άρση της ασήμαντης μη συμμόρφωσης, είτε επιτόπου εντός της έκθεσης αυτοψίας, είτε εντός της οριστικής έκθεσης ελέγχου, η οποία και αναρτάται σύμφωνα με την παρ. 11 του άρθρου 20 του ν. 4014/2011. Εφόσον δεν διαπιστωθούν παραβάσεις, ή το σύνολο των μη συμμορφώσεων αξιολογηθούν ως ασήμαντες, τότε η έκθεση αυτοψίας (ή αντίστοιχα το φύλλο ελέγχου, όπου υφίσταται) δύναται να ενσωματώνει τα αποτελέσματα του ελέγχου και να επέχει θέση οριστικής έκθεσης ελέγχου, η οποία και αναρτάται σύμφωνα με την παρ. 11 του άρθρου 20 του ν. 4014/2011.

Σε περίπτωση διαπίστωσης παραβάσεων που δεν εμπίπτουν στην περ. β της παρ. 11 του άρθρου 20 του ν. 4014/2011, δηλαδή σε περίπτωση που διαπιστωθούν ελλείψεις συμμόρφωσης που δεν είναι ασήμαντες και ως εκ τούτου αξιολογούνται ως σοβαρές, απαιτείται η αξιολόγηση και κατηγοριοποίηση της σοβαρότητας της κάθε παράβασης και οι ενδεχόμενες διορθωτικές ενέργειες καταγράφονται στο ΠΔΕ που περιλαμβάνεται στην οριστική έκθεση ελέγχου.

Σε περίπτωση που διαπιστωθούν παραβάσεις που χρήζουν άμεσης ενέργειας σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ. 15β του άρθρου 20 του ν. 4014/2011, οι επιθεωρητές/ελεγκτές προβαίνουν κατά προτεραιότητα σε ενέργειες (π.χ. ενημέρωση αρμόδιων Εισαγγελικών αρχών, υπηρεσιών, αστυνομίας) ή/και ζητούν από τον ελεγχόμενο την υλοποίηση άμεσων ενεργειών για την αποτροπή του κινδύνου, οι οποίες καταγράφονται στην έκθεση αυτοψίας και στην οριστική έκθεση ελέγχου.

Τα αποτελέσματα της αυτοψίας, ιδιαίτερα εάν διαπιστωθούν πιθανές παραβάσεις, ακολουθούνται από επεξεργασία των στοιχείων του ελέγχου και των ευρημάτων από τους επιθεωρητές, προκειμένου να τροφοδοτηθεί το επόμενο βήμα της διαδικασίας.

Τόσο κατά την αυτοψία, όσο και σε επόμενο στάδιο της ελεγκτικής διαδικασίας, οι επιθεωρητές/ελεγκτές δύνανται να ζητήσουν από τον ελεγχόμενο πρόσθετα στοιχεία σε σχέση με τον έλεγχο, τα οποία προσκομίζονται εντός προθεσμίας έντε εργασιμίων ημερών. Το διάστημα αυτό μπορεί να παραταθεί μετά από αίτημα του ελεγχόμενου φορέα. Το χρονικό διάστημα για την προσκόμιση των πρόσθετων αυτών στοιχείων καθώς και για την προσκόμιση τυχόν εργαστηριακών μετρήσεων και αναλύσεων ή τη λήψη πορισμάτων από άλλες συναρμόδιες υπηρεσίες, δεν προσμετράται στις προθεσμίες σύνταξης της προσωρινής και της οριστικής έκθεσης ελέγχου.

(Δ) ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ

Προσδιορίζονται οι ακόλουθες τρεις κατηγορίες παραβάσεων, με βάση το άμεσο/έμμεσο αποτέλεσμά τους στο περιβάλλον:

1. Παράβαση που προκαλεί ρύπανση ή άλλη περιβαλλοντική υποβάθμιση: κάθε στοιχείο επιθεώρησης εξετάζεται για να διαπιστωθεί αν έχει ήδη προκαλέσει ρύπανση ή άλλη περιβαλλοντική υποβάθμιση και σε ποιο βαθμό. Οι κατηγορίες ρύπανσης ή άλλης περιβαλλοντικής υποβάθμισης κατατάσσονται στον Πίνακα 1 που ακολουθεί.
2. Παράβαση που ενδέχεται να προκαλέσει ρύπανση ή άλλη περιβαλλοντική υποβάθμιση: κάθε στοιχείο επιθεώρησης εξετάζεται για να διαπιστωθεί αν ενέχει κίνδυνο/πιθανότητα ρύπανσης ή άλλης υποβάθμισης για το περιβάλλον και σε ποιο βαθμό. Οι κατηγορίες κινδύνου ρύπανσης ή περιβαλλοντικής υποβάθμισης κατατάσσονται στον Πίνακα 2 που ακολουθεί.
3. Διοικητική παράβαση: η αδυναμία επίδειξης αναγκαίας γραπτής έγκρισης, έκθεσης, πληροφόρησης, ή διοικητικής πράξης, η οποία είναι υποχρεωτική σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης περιβαλλοντικής νομοθεσίας ή τους περιβαλλοντικούς όρους ή τις πρότυπες περιβαλλοντικές δεσμεύσεις για τη λειτουργία της δραστηριότητας ή του έργου. Οι διοικητικές παραβάσεις διακρίνονται σε ουσιώδεις και μη ουσιώδεις, σύμφωνα με τον Πίνακα 3 που ακολουθεί.

Για κάθε διαπιστωμένη παράβαση, αξιολογείται η αρχική κατηγορία σοβαρότητάς της, σύμφωνα με έναν από τους παρακάτω Πίνακες 1 έως 3, ανάλογα την κατηγορία στην οποία υπάγεται (ρύπανση/άλλη περιβαλλοντική υποβάθμιση, κίνδυνος (πιθανότητα) ρύπανσης/άλλης υποβάθμισης, ή διοικητική παράβαση).

Σε περίπτωση που μία παράβαση υπάγεται ταυτόχρονα σε περισσότερες από μία κατηγορίες, (ενδεικτικά μια διοικητική παράβαση με κίνδυνο (πιθανότητα) ρύπανσης, ή ρύπανση και

κίνδυνος (πιθανότητα) ρύπανσης), τότε επιλέγεται η σοβαρότερη κατηγορία παράβασης που προκύπτει από τους παρακάτω Πίνακες.

Πίνακας 1: Αξιολόγηση της σοβαρότητας της παράβασης, με βάση την κατηγορία ρύπανσης ή άλλης περιβαλλοντικής υποβάθμισης

Ρύπανση ή άλλη περιβαλλοντική υποβάθμιση		Κατηγορία σοβαρότητας της παράβασης
Κατηγορία	Περιγραφή	
Μικρή	Η εισαγωγή ρύπων (ουσιών, θορύβου, ακτινοβολίας ή άλλων μορφών ενέργειας) ή η πρόκληση μεταβολής στο περιβάλλον σε περιορισμένη έκταση, ποσότητα και διάρκεια, πέραν του επιτρεπόμενου βάσει νόμου, απόφασης ή άδειας, που δεν προκαλεί ή ενδέχεται να προκαλέσει ήπια βλάβη στο περιβάλλον.	Χαμηλή παράβαση
Μέτρια	Η εισαγωγή ρύπων ή η πρόκληση μεταβολής στο περιβάλλον που προκαλεί ή ενδέχεται να προκαλέσει μέτρια βλάβη στο περιβάλλον.	Μέτρια παράβαση
Σοβαρή	Η εισαγωγή ρύπων ή η πρόκληση μεταβολής στο περιβάλλον σε σημαντική έκταση, μεγάλη διάρκεια ή μεγάλη ποσότητα που προκαλεί ή ενδέχεται να προκαλέσει σοβαρές σωματικές βλάβες σε πρόσωπα ή ουσιαστικές σημαντικές βλάβες στην ποιότητα του αέρα, την ποιότητα του εδάφους, την ποιότητα του νερού ή στα ζώα ή τα φυτά.	Σημαντική παράβαση
Πολύ σοβαρή	Ευρεία ρύπανση ή ευρεία οικολογική διατάραξη / καταστροφή ή εκτεταμένη περιβαλλοντική ζημία που προκαλεί ή ενδέχεται να προκαλέσει τον θάνατο ή σοβαρές σωματικές βλάβες σε πρόσωπα ή ουσιαστικές και μακροχρόνιες σημαντικές βλάβες στην ποιότητα του αέρα, του εδάφους, του νερού ή στα ζώα ή στα φυτά.	Πολύ σημαντική παράβαση

Πίνακας 2: Αξιολόγηση της σοβαρότητας της παράβασης, με βάση την κατηγορία κινδύνου (πιθανότητας) ρύπανσης ή άλλης υποβάθμισης του περιβάλλοντος

Κίνδυνος (πιθανότητα) ρύπανσης ή άλλης υποβάθμισης		Κατηγορία σοβαρότητας της παράβασης
Κατηγορία	Περιγραφή	
Χαμηλός	Μικρή πιθανότητα να συμβεί μικρή ρύπανση ή άλλη υποβάθμιση	Καμία παράβαση (ασήμαντη μη συμμόρφωση)
Μεσαίος	Μεγάλη πιθανότητα να συμβεί μικρή ρύπανση / άλλη υποβάθμιση, πιθανότητα να συμβεί μέτρια ρύπανση / άλλη υποβάθμιση ή μικρή πιθανότητα να συμβεί σοβαρή ρύπανση / άλλη υποβάθμιση	Χαμηλή παράβαση
Υψηλός	Μεγάλη πιθανότητα να συμβεί σοβαρή ρύπανση / άλλη υποβάθμιση ή πιθανότητα να συμβεί πολύ σοβαρή ρύπανση / άλλη υποβάθμιση	Μέτρια παράβαση

Πίνακας 3: Αξιολόγηση της σοβαρότητας της παράβασης, με βάση την κατηγορία διοικητικής παράβασης

Διοικητική μη συμμόρφωση / παράβαση		Κατηγορία σοβαρότητας της παράβασης	
Κατηγορία	Περιγραφή		
Μη ουσιώδης	Ασήμαντη	Έσσοнос σημασίας παραλείψεις, καθυστερήσεις ή αβλεψίες σχετικά με διοικητικές απαιτήσεις.	Καμία παράβαση (ασήμαντη μη συμμόρφωση)
	Χαμηλή	Περιορισμένες μη συμμορφώσεις με διοικητικές απαιτήσεις, μικρή απόκλιση / αστοχία σε απαιτούμενη άδεια, μη υποβολή έκθεσης, μελέτης ή στοιχείων στις αρμόδιες αρχές ή μη ανανέωση/τροποποίηση άδειας, απόφασης ή πιστοποιητικού που απαιτούνται από την περιβαλλοντική αδειοδότηση.	Χαμηλή παράβαση
	Μέτρια	Λειτουργία άνευ απαιτούμενης ανανέωσης / τροποποίησης περιβαλλοντικής άδειας, ή μη έκδοση άλλης άδειας, απόφασης ή πιστοποιητικού που απαιτούνται από την περιβαλλοντική αδειοδότηση.	Μέτρια παράβαση
Ουσιώδης	Σοβαρή	Διοικητική μη συμμόρφωση που υπονομεύει σοβαρά το νομοθετικό σχήμα, αποφεύγει την ευθύνη ή αποκρύπτει σημαντικές πληροφορίες, όπως λειτουργία άνευ απαιτούμενης περιβαλλοντικής άδειας	Σημαντική παράβαση

Παραδείγματα για κάθε κατηγορία παραβάσεων, σύμφωνα με τα κριτήρια των παραπάνω Πινάκων παρέχονται στην ενότητα ΙΑ.

(Ε) ΤΕΛΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΒΑΣΗΣ

Για την τελική αξιολόγηση της σοβαρότητας κάθε παράβασης, λαμβάνονται υπόψη, κατά περίπτωση, οι ακόλουθοι ελαφρυντικοί και επιβαρυντικοί παράγοντες:

1. **Η υποτροπή και το ιστορικό συμμόρφωσης.** Για το σκοπό αυτό εξετάζονται και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των πρότερων περιβαλλοντικών ελέγχων που διενεργήθηκαν από όλες τις αρμόδιες αρχές κατά την τελευταία δεκαετία. Διακρίνονται οι κάτωθι τρεις περιπτώσεις:
  - i. Θετικό ιστορικό συμμόρφωσης: Κατά τους προηγούμενους περιβαλλοντικούς ελέγχους εντός της τελευταίας δεκαετίας, είτε δεν διαπιστώθηκαν παραβάσεις, είτε υπήρχε ικανοποιητική συμμόρφωση και η δραστηριότητα ή το έργο κατατάχθηκε στο υψηλό επίπεδο συμμόρφωσης κατά την αξιολόγηση του συνολικού επιπέδου συμμόρφωσης.
  - ii. Δ/Υ ή μέτριο ιστορικό συμμόρφωσης: Δεν υπάρχουν στοιχεία πρότερων περιβαλλοντικών ελέγχων εντός της τελευταίας δεκαετίας, είτε, σε προηγούμενους περιβαλλοντικούς ελέγχους εντός του ίδιου χρονικού διαστήματος α) η δραστηριότητα ή το έργο κατατάχθηκε στο μεσαίο επίπεδο συμμόρφωσης κατά την αξιολόγηση του συνολικού επιπέδου συμμόρφωσης, ή β) ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας είναι μέχρι μία φορά υπότροπος.
  - iii. Αρνητικό ιστορικό συμμόρφωσης: Κατά τους προηγούμενους περιβαλλοντικούς ελέγχους εντός της τελευταίας δεκαετίας, είτε εντοπίστηκαν σοβαρά προβλήματα,

διαπιστώθηκαν σημαντικές παραβάσεις και η δραστηριότητα ή το έργο έχει καταταχθεί, έστω μία φορά, στο χαμηλό επίπεδο συμμόρφωσης κατά την αξιολόγηση του συνολικού επιπέδου συμμόρφωσης, είτε ο φορέας λειτουργίας είναι πάνω από μία φορά υπότροπος.

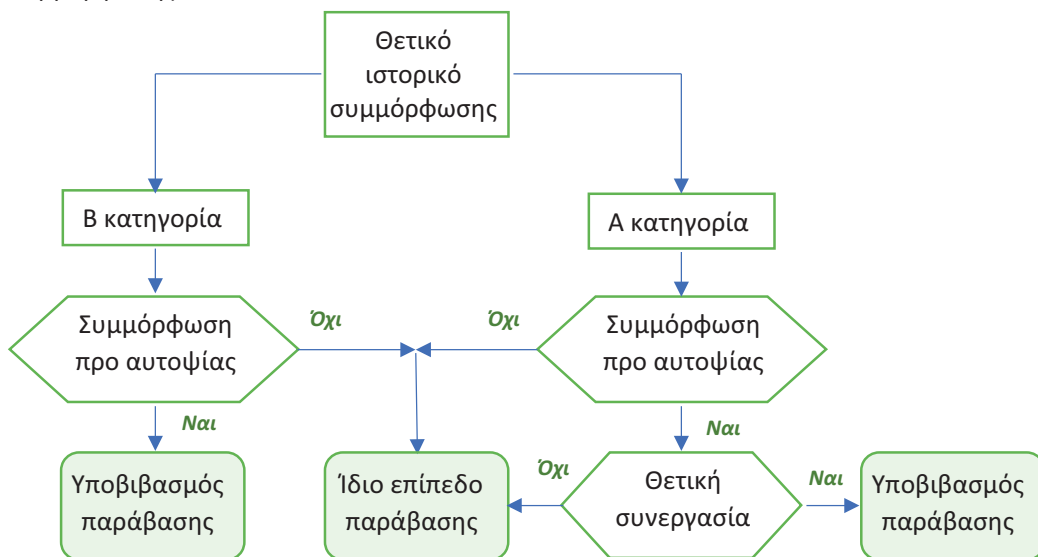
2. Η **κατηγορία περιβαλλοντικής αδειοδότησης** (κατηγορία Α ή Β) του ελεγχόμενου έργου ή της δραστηριότητας. Στην περίπτωση λειτουργίας άνευ περιβαλλοντικής άδειας, τότε εκτιμάται από τους επιθεωρητές/ελεγκτές η περιβαλλοντική κατηγορία στην οποία εμπίπτει το έργο ή η δραστηριότητα για την εφαρμογή της παραμέτρου. Στην περίπτωση που το έργο ή η δραστηριότητα δεν εντάσσεται σε κάποια περιβαλλοντική κατηγορία, τότε εφαρμόζεται ό,τι ισχύει για την κατηγορία Β.
3. Η **συμμόρφωση πριν την αυτοψία**. Ο παράγοντας αυτός αφορά μια παράβαση η οποία τελέστηκε πριν την αυτοψία, αλλά διαπιστώνεται από την εξέταση / αξιολόγηση των στοιχείων κατά τον παρόντα έλεγχο και ο ελεγχόμενος φορέας έχει ήδη προβεί σε κατάλληλες ενέργειες για την άρση της παράβασης αυτής πριν την ημερομηνία διενέργειας της αυτοψίας.
4. Ο **βαθμός συνεργασίας και η συμπεριφορά** του ελεγχόμενου κατά τη διάρκεια της ελεγκτικής διαδικασίας. Αξιολογούνται στοιχεία όπως η διευκόλυνση και η μη παρακώλυση με οποιονδήποτε τρόπο των επιθεωρητών/ελεγκτών κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, η χορήγηση των απαιτούμενων στοιχείων και εγγράφων, η διευκόλυνση πρόσβασης σε χώρους και εξοπλισμό της εγκατάστασης, η συμμόρφωση με τυχόν συστάσεις και οδηγίες συμμόρφωσης, όπως επίσης η διευκόλυνση λήψης δειγμάτων και πληρωμής του κόστους των αναλύσεων σύμφωνα με το άρθρο 20 του ν. 4014/2011, φωτογραφιών και κάθε άλλης ενέργειας απαραίτητης για τη διεξαγωγή του ελέγχου.

Ο συνυπολογισμός των παραπάνω παραμέτρων γίνεται σύμφωνα με τα κάτωθι διαγράμματα αξιολόγησης της σοβαρότητας της παράβασης και μπορεί να αναβαθμίσει ή να υποβιβάσει έως ένα επίπεδο μόνο τη σοβαρότητα της παράβασης. Η σοβαρότητα της παράβασης δεν μπορεί να υποβιβαστεί για τις πολύ σημαντικές παραβάσεις, τις παραβάσεις ρύπανσης/υποβάθμισης του περιβάλλοντος του Πίνακα 1, τις ουσιώδεις διοικητικές και τις παραβάσεις χαμηλής σοβαρότητας.

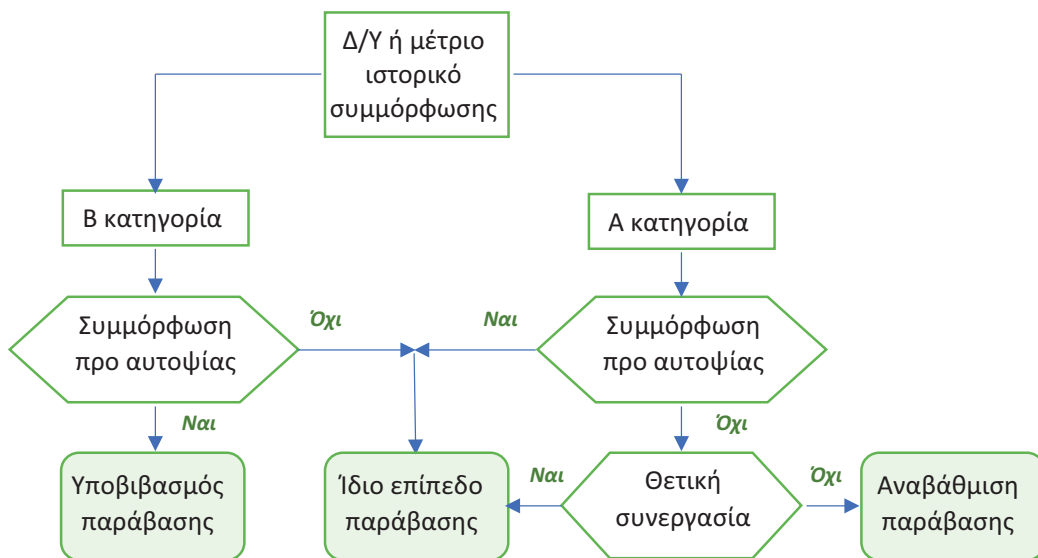
Επισημαίνεται ότι η κατ' επανάληψη διαπίστωση της ίδιας ασήμαντης μη συμμόρφωσης δύναται να την αναβαθμίσει σε χαμηλής σοβαρότητας παράβαση.

Σε κάθε περίπτωση, αδικήματα του άρθρου 3 του ν. 4042/2012 τα οποία διώκονται ποινικά, κατατάσσονται ως σημαντικές ή πολύ σημαντικές παραβάσεις και εκδίδεται Πράξη Βεβαίωσης Παράβασης, η οποία διαβιβάζεται στον Εισαγγελέα.

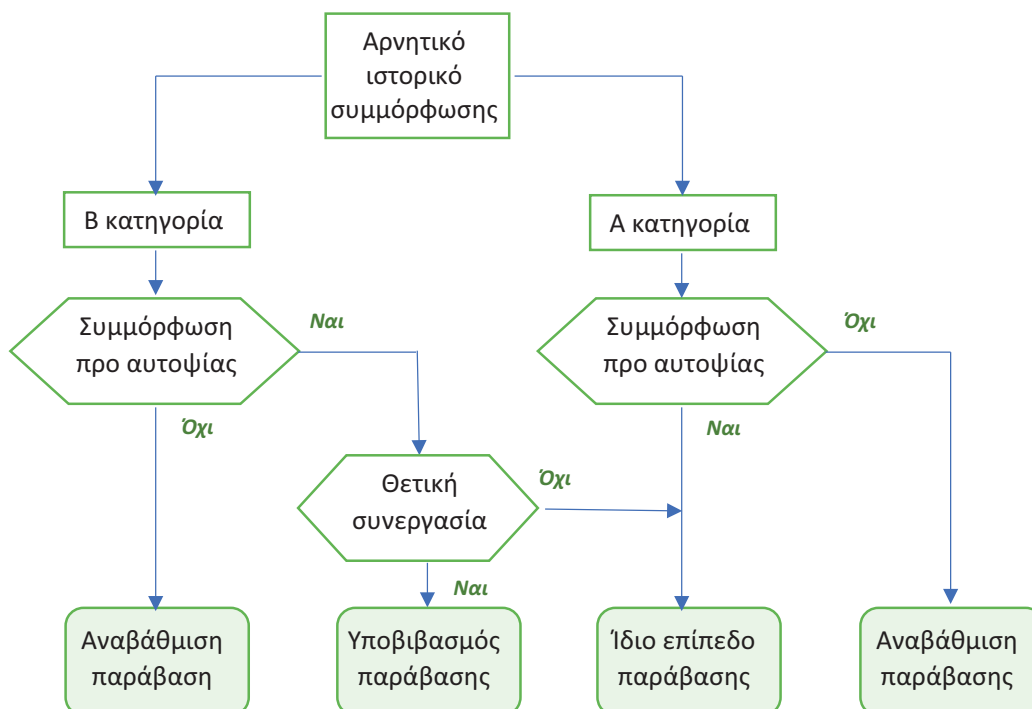
Σχήμα 2: Τελική κατάταξη σοβαρότητας της παράβασης σε περίπτωση θετικού ιστορικού συμμόρφωσης

Σχήμα 3: Τελική κατάταξη σοβαρότητας της παράβασης σε περίπτωση μέτριο ιστορικού συμμόρφωσης

Σχήμα 4: Τελική κατάταξη σοβαρότητας της παράβασης σε περίπτωση αρνητικού ιστορικού συμμόρφωσης

(ΣΤ) ΕΙΔΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΚΑΙ ΚΥΡΩΣΕΩΝ

Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 21 του ν. 4014/011, με την επιφύλαξη ειδικότερων διοικητικών μέτρων και κυρώσεων που προβλέπονται από ειδικότερη τομεακή περιβαλλοντική νομοθεσία για συγκεκριμένες παραβάσεις ή είδη/ομάδες παραβάσεων, μπορούν να επιβληθούν τα ακόλουθα διοικητικά μέτρα και κυρώσεις, όπως απεικονίζονται στον κάτωθι Πίνακα 4:

- α) ΠΔΕ της υποπερ. ββ' της περ. β' της παρ. 15γ του άρθρου 20 του ν. 4014/2011, με προθεσμία συμμόρφωσης μέχρι ένα (1) έτος, πιθανός επανέλεγχος εντός προθεσμίας, προειδοποίηση επιβολής κυρώσεων (στην περίπτωση έργων και δραστηριοτήτων του Παραρτήματος Ι της ΚΥΑ 36060/1155/13.06.2013 δύναται να θεσπίζεται ειδικό πρόγραμμα τακτικής παρακολούθησης και ελέγχου της προόδου συμμόρφωσης με προθεσμία έως και τρία (3) έτη).
- β) Πρόστιμο από πεντακόσια (500) έως και πέντε εκατομμύρια (5.000.000) ευρώ σύμφωνα με την παρ. 1α του άρθρου 21 του ν. 4014/2011 ή και ΠΔΕ.
- γ) Προσωρινή ή οριστική διακοπή λειτουργίας, όπως προβλέπεται από την παρ. 6 του άρθρου 21 του ν. 4014/2011, μετά από εισήγηση της αρμόδιας για την περιβαλλοντική επιθεώρηση αρχής.
- δ) Αναφορά στην Εισαγγελική Αρχή, εφόσον από τις κείμενες διατάξεις προβλέπεται ποινική κύρωση για τη συγκεκριμένη παράβαση.

Ειδικότερα, τα επιβαλλόμενα πρόστιμα της περ. β' παραπάνω κατανέμονται ανάλογα με την κατηγορία της παράβασης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ. 1α του άρθρου 21 του ν. 4014/2011 ως εξής:

- α) για τις παραβάσεις χαμηλής σοβαρότητας σύμφωνα με την περ. α' της παρ. 1α του άρθρου 21 του ν. 4014/2011,
- β) για τις παραβάσεις μέτριας σοβαρότητας σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 1α του άρθρου 21 του ν. 4014/2011,
- γ) για τις παραβάσεις σημαντικής σοβαρότητας σύμφωνα με την περ. γ' της παρ. 1α του άρθρου 21 του ν. 4014/2011 και
- δ) για τις παραβάσεις πολύ σημαντικής σοβαρότητας σύμφωνα με την περ. δ' της παρ. 1α του άρθρου 21 του ν. 4014/2011.

Τα παραπάνω ποσοστά επί των ετήσιων ακαθάριστων εσόδων αντιστοιχούν στο επιμέρους πρόστιμο που αναλογεί σε κάθε παράβαση, το οποίο πρέπει να κυμαίνεται ανάμεσα στο ελάχιστο και μέγιστο ποσό ανά παράβαση. Σε κάθε περίπτωση, το συνολικό πρόστιμο κυμαίνεται από πεντακόσια (500) έως και πέντε εκατομμύρια (5.000.000) ευρώ.

Για τα ετήσια ακαθάριστα έσοδα χρησιμοποιούνται τα διαθέσιμα στοιχεία του πλέον πρόσφατου οικονομικού έτους σε σχέση με το χρόνο διαπίστωσης της παράβασης και λαμβάνονται αυτά που δηλώνονται στο ΑΦΜ της επιχείρησης, χωρίς επιμερισμό τους σε τυχόν επιμέρους εγκαταστάσεις/δραστηριότητες αυτής. Για τον προσδιορισμό του ύψους των ετήσιων ακαθάριστων εσόδων μπορεί να ζητείται η συνδρομή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ), όπου απαιτείται.

Το κριτήριο του ποσοστού επί των ετήσιων ακαθάριστων εσόδων του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας δεν εφαρμόζεται σε έργα και δραστηριότητες που δεν συνιστούν οικονομική δραστηριότητα. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται τα ελάχιστα και μέγιστα ποσά και τα λοιπά κριτήρια του άρθρου 21 του ν. 4014/2011.

Σε περίπτωση που το ποσό του προστίμου που αντιστοιχεί στο ανώτατο ποσοστό επί των ετήσιων ακαθάριστων εσόδων του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας είναι μικρότερο του ελάχιστου προβλεπόμενου ύψους προστίμου της κατηγορίας παράβασης, το πρόστιμο ισούται με το ελάχιστο προβλεπόμενο για την εκάστοτε κατηγορία παράβασης.

Σε περίπτωση υποτροπής για την ίδια ή οποιαδήποτε άλλη περιβαλλοντική παράβαση, τα ποσοστά των περ. α' έως και δ' επί των ετήσιων ακαθάριστων εσόδων του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας διπλασιάζονται.

Η υποτροπή εξετάζεται σε βάθος 10ετίας σε σχέση με το χρόνο ελέγχου, για την ίδια ή για οποιαδήποτε άλλη περιβαλλοντική παράβαση του φορέα που αφορά στην ελεγχόμενη δραστηριότητα/έργο. Υπότροπος θεωρείται και ο φορέας που δεν συμμορφώνεται, εντός καθορισμένης προθεσμίας, με το Πλάνο Διορθωτικών Ενεργειών (ΠΔΕ) που συνοδεύει την Πράξη Βεβαίωσης Παράβασης. Στην περίπτωση αυτή, εφαρμόζονται, κατά περίπτωση, οι προσήκουσες κυρώσεις της παρ. 1 του άρθρου 21 του ν. 4014/2011, όπως ισχύει. Οι κυρώσεις αφορούν στις παραβάσεις για τις οποίες συντάχθηκε το ΠΔΕ, εφαρμόζονται με νέα κλήση σε απολογία και αξιολογούνται λαμβάνοντας υπόψη και τη μη συμμόρφωση με το ΠΔΕ. Σημειώνεται ότι, στην περίπτωση των παρ. 15 και 15α του άρθρου 20 του ν. 4014/2011, δεν θεωρείται υποτροπή η μη συμμόρφωση με το ΠΔΕ της οριστικής έκθεσης ελέγχου και επιβάλλεται για πρώτη φορά πρόστιμο.

Γενικά, σύμφωνα και με τον Πίνακα 4:

- Τα μέτρα και οι κυρώσεις αποφασίζονται με βάση τη σοβαρότητα κάθε παράβασης και στο σύνολό τους περιλαμβάνονται στην οριστική έκθεση ελέγχου / ΠΒΠ ανάλογα με την κατηγορία της σοβαρότερης παράβασης.
- Το ΠΔΕ αφορά τόσο σε περιπτώσεις χαμηλών και μέτριων παραβάσεων όσο και σε περιπτώσεις σημαντικών και πολύ σημαντικών παραβάσεων.
- Τα πρόστιμα επιβάλλονται για χαμηλές έως μέτριες παραβάσεις σε περίπτωση μη συμμόρφωσης του φορέα λειτουργίας του έργου ή της δραστηριότητας, με το ΠΔΕ εντός

τεθείσας χρονικής προθεσμίας. Επίσης επιβάλλονται για όλες τις σημαντικές και πολύ σημαντικές παραβάσεις, ανεξαρτήτως της συμμόρφωσης του φορέα λειτουργίας του έργου ή της δραστηριότητας με το ΠΔΕ.

- Η ΠΒΠ διαβιβάζεται στην αρμόδια Εισαγγελική Αρχή εφόσον για τη συγκεκριμένη παράβαση προβλέπεται ποινική κύρωση σύμφωνα με το άρθρο 3 του ν. 4042/2012.
- Η εισήγηση για προσωρινή ή οριστική διακοπή λειτουργίας μπορεί να γίνει για πολύ σημαντικές παραβάσεις της νομοθεσίας και των περιβαλλοντικών όρων της ΑΕΠΟ ή των ΠΠΔ, περιπτώσεις πρόκλησης περιβαλλοντικής ζημίας ή για σημαντικές παραβάσεις καθ' υποτροπή.

Πίνακας 4: Εφαρμογή διοικητικών μέτρων και κυρώσεων

Σοβαρότητα παράβασης	Διοικητικά μέτρα και κυρώσεις				
	Πλάνο Διορθωτικών Ενεργειών	Επιβολή προστίμου	Προσωρινή ή οριστική διακοπή λειτουργίας	Αναφορά σε Εισαγγελική Αρχή	Διοικητικά μέτρα/κυρώσεις όπου προβλέπονται από ειδικότερες διατάξεις
Χαμηλή	Ναι	Ναι*	–	–	Ναι
Μέτρια	Ναι	Ναι*	–	–	Ναι
Σημαντική	Ναι	Ναι	Ναι**	Ναι	Ναι
Πολύ σημαντική	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι

* Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης του φορέα λειτουργίας του έργου ή της δραστηριότητας με το Πλάνο Διορθωτικών Ενεργειών εντός τεθείσας χρονικής προθεσμίας

** Σε περίπτωση υποτροπής

Τα επιβαλλόμενα πρόστιμα κατανέμονται/επιμερίζονται ανάλογα με την κατηγορία της παράβασης, όπως προβλέπεται στην παρ. 1α του άρθρου 21 του ν. 4014/2011 και ο τρόπος υπολογισμού του προστίμου που επιβάλλεται καθορίζεται στην Ενότητα Η, λαμβάνοντας υπόψη τα κριτήρια που αναφέρονται στην παρ. 1 του ίδιου άρθρου. Όπου για την επιβολή κυρώσεων προβλέπονται ειδικότερες διατάξεις για τον τρόπο υπολογισμού και το ύψος του προστίμου, ακολουθούνται αυτές οι διατάξεις.

Τα αποτελέσματα του ελέγχου, οι επιβληθείσες διοικητικές κυρώσεις και τα χρηματικά πρόστιμα καταχωρίζονται στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Άσκησης Δραστηριοτήτων και Ελέγχων (ΟΠΣ-ΑΔΕ). Μέχρι την ολοκλήρωση του ΟΠΣ-ΑΔΕ τα αποτελέσματα καταχωρίζονται στα ηλεκτρονικά πληροφοριακά συστήματα της εκάστοτε αρχής ή σε άλλα διαθέσιμα αρχεία και κοινοποιούνται στη Γενική Διεύθυνση Σώματος Επιθεωρητών και Ελεγκτών και στον φορέα διαχείρισης του ΗΠΜ του ΥΠΕΝ.

(Ζ) ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ

Στο παρόν στάδιο λαμβάνει χώρα συνολική εκτίμηση για το επίπεδο συμμόρφωσης του έργου ή της δραστηριότητας (όχι ανά στοιχείο επιθεώρησης).

Το συνολικό επίπεδο συμμόρφωσης παρέχει τη συνολική εικόνα συμμόρφωσης του φορέα ενός έργου ή μίας δραστηριότητας με τις διατάξεις της κείμενης περιβαλλοντικής νομοθεσίας και τους περιβαλλοντικούς όρους ή τις πρότυπες περιβαλλοντικές δεσμεύσεις. Η εκτίμηση του

συνολικού επιπέδου συμμόρφωσης πραγματοποιείται με βάση τον αριθμό και τη σοβαρότητα των παραβάσεων που διαπιστώνονται στην οριστική έκθεση ελέγχου, προκειμένου:

- (1) Να προσδιοριστεί το ιστορικό συμμόρφωσης του έργου ή της δραστηριότητας για την αξιολόγηση της σοβαρότητας τυχόν παραβάσεων σε μελλοντικό έλεγχο
- (2) Να ενταχθεί στο σχεδιασμό των τακτικών περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων, ως κριτήριο επίδοσης του φορέα κατά την ανάλυση κινδύνου και τον προσδιορισμό της ελάχιστης συχνότητας διενέργειας επιθεωρήσεων στο συγκεκριμένο έργο ή τη δραστηριότητα, σύμφωνα με την ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΣΕΝΕ/13582/952/2021.

Το συνολικό επίπεδο συμμόρφωσης προσδιορίζεται με τη συνδυαστική αξιολόγηση των παραβάσεων ως εξής:

Η εμφάνιση πολλών παραβάσεων μικρότερης κατηγορίας αντιστοιχεί σε μία παράβαση της αμέσως επόμενης κατηγορίας. Συγκεκριμένα, κάθε τρεις παραβάσεις αντιστοιχούν σε μία παράβαση της αμέσως σοβαρότερης κατηγορίας (για παράδειγμα, δέκα χαμηλές παραβάσεις αντιστοιχούν σε τρεις μέτριες παραβάσεις).

Η παραπάνω διαδικασία επαναλαμβάνεται και για τις παραβάσεις της ανώτερης κατηγορίας που θα προκύψουν (για παράδειγμα, δέκα χαμηλές παραβάσεις αντιστοιχούν σε τρεις μέτριες, επομένως σε μία σημαντική παράβαση).

Το επίπεδο συμμόρφωσης καθορίζεται από τη σοβαρότερη παράβαση που έχει διαπιστωθεί, είτε απευθείας από το εδάφιο (Δ), είτε από την παραπάνω διαδικασία και μπορεί να είναι υψηλό, μεσαίο ή χαμηλό, ως εξής:

Υψηλό εάν η σοβαρότερη παράβαση είναι χαμηλή (δηλαδή έχουν διαπιστωθεί έως δύο χαμηλές παραβάσεις),

Μεσαίο εάν η σοβαρότερη παράβαση είναι μέτρια (δηλαδή έχουν διαπιστωθεί έως δύο μέτριες παραβάσεις),

Χαμηλό εάν η σοβαρότερη παράβαση είναι σημαντική ή πολύ σημαντική.

Αν, για παράδειγμα, οι παραβάσεις μιας δραστηριότητας είναι πέντε μέτριες, οι οποίες αντιστοιχούν σε μία σημαντική και δύο μέτριες, το συνολικό επίπεδο συμμόρφωσης της είναι χαμηλό.

(Η) ΤΡΟΠΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΥΨΟΥΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΤΙΜΟΥ

Το ύψος του προστίμου ανά περιβαλλοντική παράβαση (ΥΠ), ισούται με:

$$ΥΠ = ΠΒ * \Sigma_{EAE} * \Sigma Β * \prod_{i=1}^7 \Sigma ΕΕΠ_i$$

όπου,

ΠΒ Είναι ένα σταθερό ποσό βάσης, οι τιμές του οποίου λαμβάνονται από τον Πίνακα 5.

Σ_{EAE} Είναι ο συντελεστής των ετήσιων ακαθάριστων εσόδων (EAE) του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας.

Για οικονομικές δραστηριότητες ο συντελεστής ισούται με τον λογάριθμο των EAE μείον τρία, δηλαδή $\Sigma_{EAE} = \log\{EAE\} - 3,0$.

Για μη οικονομικές δραστηριότητες ισούται με τρία, δηλαδή $\Sigma_{EAE} = 3,0$.

$\Sigma Β$ Είναι ο συντελεστής βαρύτητας, ο οποίος εξαρτάται από τη σοβαρότητα της παράβασης και τη φύση της παράβασης ή το είδος του ρύπου, σύμφωνα με τον Πίνακα 6.

$$\prod_{i=1}^7 \Sigma \text{ΣΕΕΠ}_i$$

Είναι το γινόμενο όλων των επιμέρους Συντελεστών Ελαφρυντικών / Επιβαρυντικών Παραγόντων (ΣΕΕΠ_i), σύμφωνα με τον Πίνακα 7.

Πίνακας 5: Πόσο Βάσης (ΠΒ) ανάλογα με την περιβαλλοντική κατηγορία του έργου ή της δραστηριότητας

Πόσο Βάσης (ΠΒ)		
Κατηγορία Β	Κατηγορία Α2	Κατηγορία Α1
6.000	9.000	12.000

Πίνακας 6: Συντελεστής Βαρύτητας (ΣΒ) ανάλογα με τη σοβαρότητα της παράβασης, τη φύση της παράβασης και το είδος του ρύπου

Συντελεστής Βαρύτητας (ΣΒ)					
Σοβαρότητα παράβασης	Υγρά ή στερεά απόβλητα / υλικά / ουσίες		Αέριοι ρύποι (3)	Διοικητικές παραβάσεις (4)	Θόρυβος / λοιπές παραβάσεις (5)
	Επικίνδυνα (1)	Μη επικίνδυνα (2)			
Χαμηλή	0,4	0,2	0,3	0,2	0,1
Μέτρια	2,5	1,4	2,0	1,0	1,0
Σημαντική	6,5	5,5	6,0	5,5	5,0
Πολύ σημαντική	16,0	13,0	14,0	10,0	10,0

Πίνακας 7: Συντελεστές ελαφρυντικών / επιβαρυντικών παραγόντων (ΣΕΕΠ_i)

Ελαφρυντικοί/επιβαρυντικοί παράγοντες			Συντελεστές ΣΕΕΠ _i
α/α	Περιγραφή	Διαβάθμιση	
1	Ιστορικό συμμόρφωσης (τακτικοί/έκτακτοι έλεγχοι σε βάθος δεκαετίας)	Θετικό / Δ/Υ ή μέτριο / Αρνητικό (2-3 φορές υπότροπος) / Αρνητικό (>4 φορές υπότροπος)	0,8 / 1,0 / 1,2 / 3,0
2	Συμπεριφορά/συνεργασία κατά τον έλεγχο	Άριστη / καλή / αρνητική	0,9 / 1,0 / 1,1
3	Συμμόρφωση μετά τον έλεγχο και πριν την επιβολή προστίμου	Πλήρης / μερική / καμία	0,6 / 0,8 / 1,0
4	Εμφανής πρόθεση για προσπορισμό άμεσου ή έμμεσου κέρδους	Όχι / Ναι	1,0 / 1,1
5	Συνολικό επίπεδο συμμόρφωσης για τον τρέχοντα έλεγχο	Υψηλό / μεσαίο / χαμηλό	0,9 / 1,0 / 1,1

6	Λόγοι δημοσίου συμφέροντος (σε δημόσιο/δημοτικό έργο)	Ναι / Όχι	0,9 / 1,0
7	Κοινωνικά κριτήρια	Ναι / όχι	0,9 / 1,0

Τα στοιχεία για τα ακαθάριστα έσοδα αφορούν στο πιο πρόσφατο οικονομικό έτος σε σχέση με τον χρόνο διαπίστωσης της παράβασης και επιβολής του προσήκοντος διοικητικού προστίμου.

Στις περιπτώσεις έργων ή δραστηριοτήτων για τα οποία δεν είναι γνωστό το ετήσιο ακαθάριστο εισόδημα, όπως παράνομες δραστηριότητες / έργα οικονομικού χαρακτήρα για τα οποία δεν υπάρχει βεβαίωση για ακαθάριστο ετήσιο εισόδημα, ή δραστηριότητες / έργα οικονομικού χαρακτήρα για τα οποία δεν έχουν καθοριστεί τα ετήσια ακαθάριστα έσοδα καθώς βρίσκονται στο πρώτο έτος της λειτουργίας τους ή δεν έχει ολοκληρωθεί ο χρόνος υποβολής των οικονομικών στοιχείων για το πρώτο έτος λειτουργίας τους, ο συντελεστής Σ_{EAE} λαμβάνεται ίσος με 3,0.

Σχετικά με την επιλογή του Ποσού Βάσης (ΠΒ) και τη χρήση του Πίνακα 5:

- Για έργα και δραστηριότητες που λειτουργούν χωρίς εν ισχύ ΑΕΠΟ ή χωρίς υπαγωγή σε ΠΠΔ, ως Ποσό Βάσης (ΠΒ) για κάθε παράβαση καθορίζεται το Ποσό Βάσης που αντιστοιχεί σε έργα ή δραστηριότητας κατηγορίας Β.
- Για έργα και δραστηριότητες που δεν υποχρεούνται σε έκδοση ΑΕΠΟ ή υπαγωγή σε ΠΠΔ, ως Ποσό Βάσης (ΠΒ) καθορίζεται το Ποσό Βάσης που θα αντιστοιχούσε σε έργα ή δραστηριότητες κατηγορίας Β.

Όσον αφορά τη χρήση του Πίνακα 6, ισχύουν τα ακόλουθα:

- Στις στήλες (1) έως (3), οι συντελεστές βαρύτητας εφαρμόζονται για μη τήρηση περιβαλλοντικών όρων ή διατάξεων της περιβαλλοντικής νομοθεσίας που αφορούν σε αντιρρυπαντική τεχνολογία, παρακολούθηση ρυπαντικών παραμέτρων ή και γενικά διαχείριση των υγρών/στερεών αποβλήτων / υλικών / ουσιών και των αερίων ρύπων. Η στήλη (1) αφορά σε επικίνδυνα υγρά ή στερεά απόβλητα / υλικά / ουσίες, η στήλη (2) αφορά σε μη επικίνδυνα υγρά ή στερεά απόβλητα / υλικά / ουσίες και η στήλη (3) σε αέριες εκπομπές.
- Στη στήλη (3), ως αέριοι ρύποι νοούνται οι ατμοσφαιρικές εκπομπές που περιέχουν τις ρυπαντικές ουσίες που περιέχονται στο Παράρτημα ΙΙ της ΚΥΑ 36060/1155/Ε103/2013 (Β' 1450).
- Στη στήλη (5) δίνονται οι συντελεστές βαρύτητας που αφορούν σε παραβάσεις που αφορούν σε υπερβάσεις της ανώτατης επιτρεπτής στάθμης θορύβου, καθώς επίσης σε μη τήρηση γενικών περιβαλλοντικών όρων που δε σχετίζονται άμεσα με τη διαχείριση των υγρών/στερεών αποβλήτων / υλικών / ουσιών ή των αερίων ρύπων, όπως περιβαλλοντικών όρων σχετικά με την αποκατάσταση, τη δενδροφύτευση, τη φύλαξη των χώρων, κλπ.

Όσον αφορά τη χρήση του Πίνακα 7, ισχύουν τα κάτωθι:

- Το γινόμενο των επιμέρους Συντελεστών Ελαφρυντικών / Επιβαρυντικών Παραγόντων δεν μπορεί να είναι μικρότερο από 0,4 (ελάχιστο όριο) και μεγαλύτερο από 1,5 (μέγιστο όριο). Εξαιρέση αποτελεί η περίπτωση ιδιαίτερα αρνητικού ιστορικού συμμόρφωσης (>4 φορές υπότροπος), για την οποία δεν εφαρμόζεται το ως άνω μέγιστο όριο.
- Ως κοινωνικά κριτήρια λαμβάνονται οι περιπτώσεις είτε των ανεξάρτητων επιχειρήσεων που απασχολούν έως εννέα εργαζόμενους και ο ετήσιος κύκλος

εργασιών τους δεν υπερβαίνει τα 0,5 εκατομμύρια ευρώ, είτε των επιχειρήσεων που τελούν σε αναστολή λειτουργίας λόγω οικονομικών δυσκολιών.

Σύμφωνα με το άρθρο 75 του ν. 4843/2021, το ύψος του προστίμου για κάθε παράβαση πρέπει να κυμαίνεται μεταξύ του ελαχίστου και μέγιστου ποσού ανά κατηγορία σοβαρότητας της παράβασης, που αναγράφεται στον πίνακα 8 και ταυτόχρονα δεν μπορεί να υπερβαίνει το γινόμενο των ετήσιων ακαθάριστων εσόδων (ΕΑΕ) επί του ποσοστού επί των ετήσιων ακαθάριστων εσόδων που αναφέρεται στον πίνακα 8. Σε περίπτωση όπου το ανώτατο όριο που καθορίζεται από τα ετήσια ακαθάριστα έσοδα είναι μικρότερο από το ελάχιστο ποσό που αντιστοιχεί σε κάθε κατηγορία σοβαρότητας παράβασης, τότε, το πρόστιμο, ανά παράβαση, ισούται με το ελάχιστο ποσό της εκάστοτε κατηγορίας, όπως δίνεται στον Πίνακα 8.

Πίνακας 8: Ποσοστά επί των Ετήσιων Ακαθάριστων Εσόδων και Ελάχιστα / Μέγιστα ποσά ανά παράβαση.

Σοβαρότητα παράβασης	Ποσοστά επί των Ετήσιων Ακαθάριστων Εσόδων και Ελάχιστα / Μέγιστα ποσά ανά παράβαση		
	Ποσοστό (%)	Ελάχιστο Ποσό (€)	Μέγιστο Ποσό (€)
Χαμηλή	0,5	500	50.000
Μέτρια	1,5	10.000	200.000
Σημαντική	6	40.000	800.000
Πολύ Σημαντική	10	100.000	5.000.000

Σε περίπτωση υποτροπής το ποσοστό επί των ετήσιων ακαθάριστων εσόδων διπλασιάζεται (και γίνεται 1%, 3%, 12% και 20%, αντιστοίχως, ανά κατηγορία σοβαρότητας παράβασης).

Το τελικό συνολικό ποσό του προστίμου δεν μπορεί να είναι μικρότερο από πεντακόσια (500) ευρώ και μεγαλύτερο από πέντε εκατομμύρια ευρώ (5.000.000) ευρώ, σύμφωνα με την παρ. 1β του άρθρου 21 του ν. 4014/2011.

Γλωσσάρι

- *ΕΑΕ* Ετήσια Ακαθάριστα Έσοδα του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας
- *ΠΒ* Ποσό Βάσης
- *ΣΕΕΠ_ι* Συντελεστής Ελαφρυντικών Επιβαρυντικών Παραμέτρων

(Θ) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΕΚΘΕΣΕΩΝ**Έκθεση Αυτοψίας**

Η έκθεση αυτοψίας όταν επέχει θέση φύλλου ελέγχου, όπως και το φύλλο ελέγχου καθαυτό, σύμφωνα με το άρθρο 148 του ν. 4512/2018 (Α' 5), υπογράφεται από όλα τα μέρη (επιθεωρητές/ελεγκτές και εκπρόσωπο του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας) στο τέλος του ελέγχου. Σε περίπτωση άρνησης του ελεγχόμενου να υπογράψει το φύλλο ελέγχου ο επιθεωρητής/ελεγκτής καταχωρίζει σχετική επισήμανση στο φύλλο ή στην έκθεση.

Προσωρινή έκθεση ελέγχου

Η προσωρινή έκθεση ελέγχου συντάσσεται στην περίπτωση διαπίστωσης παραβάσεων που εμπίπτουν στην περ. γ' της παρ. 11 του άρθρου 20 του ν. 4014/2011 (διαπίστωση μη συμμορφώσεων που δεν είναι ασήμαντες). Η έκθεση αυτή διαβιβάζεται στον ελεγχόμενο, μαζί με κλήση σε απολογία, εντός προθεσμίας που δεν δύναται να είναι μικρότερη από δέκα εργάσιμες ημέρες από την επόμενη ημέρα της επίδοσης της κλήσης σε απολογία, με δυνατότητα παράτασης μετά από αίτημα του φορέα έως δέκα εργάσιμες ημέρες επιπλέον.

Η προσωρινή έκθεση ελέγχου περιέχει τα ακόλουθα στοιχεία:

1. ΘΕΜΑ

Αναφέρονται:

- α) Το είδος του ελέγχου (τακτικός, έκτακτος, συνολικός, μερικός)
- β) Η επωνυμία του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας
- γ) Το είδος του έργου ή της δραστηριότητας
- δ) Η θέση του έργου ή της δραστηριότητας (όπως γεωγραφικές συντεταγμένες, Δημοτική Ενότητα, Δήμος, Περιφερειακή Ενότητα, Περιφέρεια).

2. ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Αναφέρονται στοιχεία όπως:

- α) Η περιβαλλοντική νομοθεσία και οι βασικές κανονιστικές πράξεις που σχετίζονται με τη λειτουργία του έργου ή της δραστηριότητας.
- β) Οι σχετικές Αποφάσεις Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων ή Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις, καθώς και οι λοιπές ατομικές διοικητικές πράξεις και τα έγγραφα που υποβλήθηκαν ή ελήφθησαν υπόψη κατά τη διαδικασία έκδοσης της προσωρινής έκθεσης ελέγχου του έργου ή της δραστηριότητας.
- γ) Η έκθεση αυτοψίας ή το φύλλο ελέγχου κατά περίπτωση.
- δ) Τυχόν πρακτικά δειγματοληψίας και τα αποτελέσματα εξέτασης των ληφθέντων δειγμάτων.
- ε) Τυχόν καταγγελίες ή άλλα έγγραφα που προκάλεσαν τον έλεγχο και
- στ) Κάθε άλλο στοιχείο που κρίνεται σκόπιμο.

3. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

Αναφέρονται στοιχεία όπως:

- α) Ημερομηνία ελέγχου
- β) Τα ονοματεπώνυμα των επιθεωρητών/ελεγκτών που διενέργησαν την αυτοψία.
- γ) Η επωνυμία και το είδος του έργου ή της δραστηριότητας, το όνομα του υπεύθυνου αυτής, ή περιγραφή του χώρου που ελέγχθηκε.

4. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Αναφέρονται περιληπτικά, στοιχεία όπως:

- α) Περιβαλλοντική κατάταξη του έργου ή της δραστηριότητας με βάση την κείμενη νομοθεσία.

- β) Σύνομη περιγραφή του έργου ή της δραστηριότητας (δυναμικότητα, μέγεθος, τυχόν παραγωγική διαδικασία κ.ά.),
- γ) Τυχόν άδειες και αποφάσεις που σχετίζονται με τον έλεγχο του έργου ή της δραστηριότητας (ενδεικτικά αναφέρονται: άδεια λειτουργίας, άδεια συλλογής και μεταφοράς στερεών επικίνδυνων αποβλήτων, άδεια χρήσης νερού, υπαγωγή σε ευρωπαϊκές οδηγίες ή Κανονισμούς, πιστοποιήσεις EMAS/ISO, ειδικό σήμα EOT κ.λπ.).
- δ) οι συνθήκες λειτουργίας κατά τον έλεγχο (πλήρης, μερική λειτουργία, παύση λόγω συντήρησης κ.λπ.)
- ε) ιστορικό ελέγχων, συμμόρφωσης και τυχόν προηγούμενες κυρώσεις.

5. ΔΙΑΠΙΣΤΩΜΕΝΕΣ ΕΛΛΕΙΨΕΙΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ

Αναφέρονται, συνοπτικά, τα σημεία ελέγχου που επιθεωρήθηκαν (πχ. σημεία εκπομπών αερίων/υγρών αποβλήτων, παραγωγή στερεών αποβλήτων, περιβάλλον χώρος, οσμές, θόρυβος, αρχεία μετρήσεων, παραστατικά διαχείρισης κ.λπ.) και οι ελλείψεις συμμόρφωσης που διαπιστώθηκαν κατά την αυτοψία στα σημεία ελέγχου που επιθεωρήθηκαν.

Η τεκμηρίωση τους ως πιθανές παραβάσεις θα πρέπει να είναι σαφής, να γίνεται παραπομπή στη διάταξη του νόμου ή του περιβαλλοντικού όρου που παραβιάζεται και να αναφέρονται όλα τα διαθέσιμα στοιχεία που τη συνθέτουν (όπως ενδεικτικά: περιγραφή, έκταση, ποσότητες, χρόνος και διάρκεια, περιβάλλον χώρος, τυχόν κίνδυνοι ή επιπτώσεις, φωτογραφίες, αποδεικτικά έγγραφα κ.λπ.).

Στην περίπτωση διαπίστωσης ασήμαντων μη συμμορφώσεων, συμπεριλαμβάνονται γραπτές συστάσεις ή/και κατευθυντήριες οδηγίες για την άρση αυτών.

Στην περίπτωση διαπίστωσης μόνον ασήμαντων ελλείψεων συμμόρφωσης, σημειώνεται το συνολικό (υψηλό) επίπεδο συμμόρφωσης της ελεγχόμενης δραστηριότητας.

Οριστική έκθεση ελέγχου

Η οριστική έκθεση ελέγχου συντάσσεται μετά την απολογία του ελεγχόμενου ή την άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας για απολογία και μετά την αξιολόγηση της σοβαρότητας των παραβάσεων με βάση το ΜΕΣ.

Η οριστική έκθεση ελέγχου περιέχει ενδεικτικά τα ακόλουθα στοιχεία:

1. ΘΕΜΑ

Αναφέρονται:

- α) Το είδος του ελέγχου (τακτικός, έκτακτος, μερικός, συνολικός)
- β) Η επωνυμία του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας
- γ) Το είδος του έργου ή της δραστηριότητας
- δ) Η θέση του έργου ή της δραστηριότητας (όπως γεωγραφικές συντεταγμένες, Δημοτική Ενότητα, Δήμος, Περιφερειακή Ενότητα, Περιφέρεια)

2. ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Αναφέρονται στοιχεία όπως:

- α) Η νομοθεσία που σχετίζεται με την κατασκευή/λειτουργία του έργου ή της δραστηριότητας και οι βασικές κανονιστικές πράξεις που τη διέπουν.
- β) Οι σχετικές ΑΕΠΟ ή ΠΠΔ, καθώς και οι λοιπές ατομικές διοικητικές πράξεις και τα έγγραφα που υποβλήθηκαν ή ελήφθησαν υπόψη κατά τη σύνταξη και έκδοση της προσωρινής έκθεσης ελέγχου του έργου ή της δραστηριότητας.
- γ) Η έκθεση αυτοψίας ή το φύλλο ελέγχου κατά περίπτωση.
- δ) Τυχόν πρακτικά δειγματοληψίας και τα αποτελέσματα εξέτασης των ληφθέντων δειγμάτων.
- ε) Τυχόν καταγγελίες ή άλλα έγγραφα που προκάλεσαν τον έλεγχο, και

- στ) Κάθε άλλο στοιχείο που κρίνεται σκόπιμο.
ζ) Η προσωρινή έκθεση ελέγχου και η κλήση σε απολογία
η) Το απολογητικό υπόμνημα του ελεγχόμενου.

3. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

Αναφέρονται στοιχεία όπως:

- α) Ημερομηνία ελέγχου
β) Τα ονοματεπώνυμα των επιθεωρητών που διενέργησαν την αυτοψία.
γ) Η επωνυμία του φορέα και το είδος του έργου ή της δραστηριότητας.

4. ΠΑΡΑΒΑΣΕΙΣ

Με βάση τα στοιχεία που προέκυψαν κατά την αυτοψία και τον έλεγχο και λαμβάνοντας υπόψη το απολογητικό υπόμνημα του ελεγχόμενου, αναφέρονται οι παραβάσεις με την τεκμηρίωσή τους (όπως περιγραφή, έκταση, ποσότητες, χρόνος και διάρκεια, τυχόν κίνδυνοι ή επιπτώσεις, διάταξη που παραβιάστηκε).

Όλες οι παραβάσεις αξιολογούνται ως προς τη σοβαρότητά τους, σύμφωνα με τα εδάφια (Γ) και (Δ) του ΜΕΣ. Στις περιπτώσεις σημαντικών / πολύ σημαντικών παραβάσεων, στην οριστική έκθεση ελέγχου βεβαιώνονται οι παραβάσεις αυτές και περιλαμβάνεται εισήγηση προστίμου.

Αξιολογείται το συνολικό επίπεδο συμμόρφωσης της ελεγχόμενης δραστηριότητας σύμφωνα με την ενότητα (ΣΤ) του ΜΕΣ.

5. ΠΛΑΝΟ ΔΙΟΡΘΩΤΙΚΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ

Αναφέρεται το ΠΔΕ της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 21 του ν. 4014/2011, όπου απαιτείται.

Σε περίπτωση που οι επιθεωρητές/ελεγκτές διαπιστώνουν ότι οι ισχύοντες περιβαλλοντικοί όροι δεν επαρκούν για την αποτελεσματική προστασία του περιβάλλοντος από τη λειτουργία της ελεγχόμενης δραστηριότητας, δύνανται να προτείνουν στην αδειοδοτούσα αρχή να συμπεριληφθούν στις ΑΕΠΟ/ΠΠΔ πρόσθετα μέτρα και όροι.

Τόσο η προσωρινή όσο και οριστική έκθεση ελέγχου, μπορούν να προσαρμολογούνται ανάλογα με τη μορφή του εκάστοτε έργου ή δραστηριότητας και την περιοχή υλοποίησης ενσωματώνοντας τις αναγκαίες συμπληρώσεις ή/και αποκλίσεις από τη δομή και το ως άνω περιεχόμενο.

(I) ΠΛΑΝΟ ΔΙΟΡΘΩΤΙΚΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ

Το ΠΔΕ αποτελεί μέρος της Οριστικής Έκθεσης Ελέγχου ή της Πράξης Βεβαίωσης Παράβασης. Έχει σαν σκοπό τη δρομολόγηση όλων των αναγκαίων ενεργειών για την άρση των παραβάσεων που διαπιστώθηκαν κατά τον περιβαλλοντικό έλεγχο, εντός συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος.

Το ΠΔΕ σε γενικές γραμμές περιλαμβάνει:

- την παροχή κατευθυντήριων οδηγιών,
- την επιβολή μέτρων για την άρση των παραβάσεων,
- τον προσδιορισμό εύλογης προθεσμίας συμμόρφωσης του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, εφόσον η έλλειψη συμμόρφωσης δεν μπορεί να αρθεί άμεσα.

Οι κατευθυντήριες οδηγίες και η επιβολή μέτρων αφορούν σε ενέργειες που επιβάλλονται για την τήρηση των περιβαλλοντικών όρων ή των ΠΠΔ, ή/και της κείμενης νομοθεσίας προς άρση των παραβάσεων και όχι σε παροχή τεχνικών συμβουλών ως προς τον τρόπο άρσης των παραβάσεων.

Ο προσδιορισμός του χρόνου ολοκλήρωσης της κάθε διορθωτικής ενέργειας που περιλαμβάνει το ΠΔΕ πραγματοποιείται λαμβάνοντας υπόψη παραμέτρους όπως:

- Τις υφιστάμενες συνθήκες: Καιρικές συνθήκες, κατάσταση λειτουργίας δραστηριότητας (πλήρης/μερική λόγω βλαβών ή άλλων συμβάντων, επικείμενη ολική συντήρηση).
- Τη φύση της παράβασης: Σοβαρότητα της παράβασης, αναγκαιότητα λήψης έκτακτων μέτρων.
- Τις απαιτούμενες διορθωτικές ενέργειες: Πλήθος των απαιτούμενων διορθωτικών ενεργειών, εξάρτησή τους από διορθωτικές ενέργειες άλλων παραβάσεων ή από συνθήκες εκτός ελέγχου του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας, πολυπλοκότητα της παράβασης.
- Το κόστος σε σχέση με τον ετήσιο κύκλο εργασιών του φορέα του έργου ή της δραστηριότητας (του πλέον πρόσφατου έτους σε σχέση με τον έλεγχο): Προσδιορισμός της τάξης μεγέθους του κόστους με βάση τυχόν πληροφοριακά στοιχεία από τον ελεγχόμενο ή άλλη πηγή.

Οι διορθωτικές ενέργειες μπορούν να γίνονται παράλληλα, με γνώμονα τον ελάχιστο δυνατό χρόνο υλοποίησής τους. Σε κάθε περίπτωση ο χρόνος ολοκλήρωσης δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα (1) έτος. Η ανωτέρω προθεσμία δύναται να ορίζεται έως και τρία (3) έτη, κατόπιν αιτιολογημένης κοινής απόφασης των προϊσταμένων της Γενικής Διεύθυνσης Περιβαλλοντικής Πολιτικής και της Γενικής Διεύθυνσης του Σώματος Επιθεωρητών και Ελεγκτών του Υ.Π.ΕΝ. στην περίπτωση έργων και δραστηριοτήτων που εντάσσονται στο Παράρτημα Ι της υπό στοιχεία 36060/1155/Ε103/13.6.2013 κοινής απόφασης.

Προκειμένου να επιτευχθεί η επίσπευση της διαδικασίας για την άρση των παραβάσεων, ο ελεγχόμενος κατά την υποβολή των απόψεών του σε συνέχεια της κλήσης του σε απολογία, μπορεί να συμπεριλάβει πρόταση με αναλυτική περιγραφή διορθωτικών ενεργειών, προτεινόμενο χρονοδιάγραμμα εφαρμογής τους και οποιαδήποτε άλλο χρήσιμο στοιχείο για την πραγματοποίησή τους. Η προτεινόμενη πρόταση αφού ελεγχθεί και ενδεχομένως τροποποιηθεί από την ελεγκτική αρχή, ενσωματώνεται στο ΠΔΕ μαζί με χρονοδιάγραμμα υλοποίησής του.

Με την πάροδο του τεθέντος χρονοδιαγράμματος του ΠΔΕ, ο ελεγχόμενος υποβάλλει προς την αρμόδια αρχές διεξαγωγής περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων της παρ. 3 του άρθρου 20 του ν. 4014/2011, Δήλωση Συμμόρφωσης που περιλαμβάνει όλα τα απαραίτητα τεκμήρια για την επιβεβαίωση πραγματοποίησης των ενεργειών συμμόρφωσης που περιλήφθηκαν στο ΠΔΕ.

Το ΠΔΕ δεν απαλλάσσει τον ελεγχόμενο από τυχόν ποινικές ή αστικές ευθύνες λόγω μη συμμόρφωσής του.

Για όσο χρόνο είναι σε ισχύ το ΠΔΕ, δεν διενεργείται νέος έλεγχος επί των παραβάσεων που περιλαμβάνονται στο ΠΔΕ, παρά μόνο για τον έλεγχο της εφαρμογής του ΠΔΕ ή για τον έλεγχο άλλων στοιχείων επιθεώρησης.

Στις περιπτώσεις όπου διαπιστώνεται ότι, για μια παράβαση που τελέστηκε πριν την αυτοψία, ο ελεγχόμενος φορέας έχει ήδη προβεί σε κατάλληλες ενέργειες για την άρση της παράβασης αυτής πριν την ημερομηνία διενέργειας της αυτοψίας, ή ακόμα και μέχρι το στάδιο σύνταξης της οριστικής έκθεσης ελέγχου, τότε η παράβαση αυτή καταγράφεται μεν στην οριστική έκθεση ελέγχου αλλά δεν περιλαμβάνεται στο ΠΔΕ.

(ΙΑ) ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ

Τα παρακάτω ενδεικτικά παραδείγματα παρέχονται προκειμένου να καθοδηγήσουν τους επιθεωρητές/ελεγκτές στην αξιολόγηση της σοβαρότητας των παραβάσεων, βάσει του κεφαλαίου (ΣΤ) και σε καμιά περίπτωση δεν αποτελούν εξαντλητικό κατάλογο των πιθανών παραβάσεων. Όπου αναφέρονται αριθμοί, δίδονται για να υποδείξουν μια τάξη μεγέθους της παράβασης προκειμένου να καταστήσουν το παράδειγμα πιο σαφές και όχι για να ορίσουν δεσμευτικά όρια κατάταξης των παραβάσεων. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να λαμβάνονται υπόψη το σύνολο των αντικειμενικών περιστάσεων, επιστημονικών δεδομένων, νομοθετικών διατάξεων και η επιστημονική κρίση του επιθεωρητή/ελεγκτή.

Ασήμαντες μη συμμορφώσεις:

- Διαφοροποιήσεις του έργου ή της δραστηριότητας σε σχέση με τα προβλεπόμενα στην ΑΕΠΟ, οι οποίες εμπίπτουν στις περιπτώσεις της παρ. 1α του ν. 4014/2011.
- Μικρή καθυστέρηση στην υποβολή στοιχείων ή εκθέσεων στις αρχές ή λάθη που οφείλονται σε εκ παραδρομής καταχωρίσεις στοιχείων
- Μικρές ελλείψεις στις εκθέσεις παρακολούθησης και στα υποβληθέντα στοιχεία σύμφωνα με τις προβλεπόμενες από τον νόμο και την αδειοδότηση υποχρεώσεις υποβολής στοιχείων ή εκθέσεων (π.χ. για τα παραγόμενα είδη και τις ποσότητες αποβλήτων)
- Πλημμελής τήρηση των βιβλίων συντήρησης του εξοπλισμού
- Απόρριψη απορροφητικού υλικού (πανιού – πριονιδιών κλπ.) εμποτισμένο με απόβλητα (ΑΛΕ, χρώματα, διαλύτες κλπ) σε κάδο απορριμμάτων που δεν είναι πληροί τις προδιαγραφές για συλλογή επικινδύνων αποβλήτων (περιλαμβάνονται και οι κάδοι συλλογής σύμμεικτων δημοτικών απορριμμάτων, οργανικών ή ανακυκλώσιμων αποβλήτων)
- Επιφανειακή διασπορά μικρής ποσότητας υγρών αποβλήτων (επικινδύνων και μη) επί στεγανοποιημένου εδάφους εντός της εγκατάστασης. Δεν περιλαμβάνεται η απορροή των υγρών αποβλήτων σε δίκτυα κοινής ωφέλειας που δεν πληρούν τις προδιαγραφές για αποδοχή τέτοιων υγρών.
- Εκτέλεση εργασιών ή αποθήκευση προϊόντων σε κοινόχρηστους χώρους (ενδεικτικά αναφέρεται κατάστρωμα δρόμου, ακάλυπτοι χώροι) χωρίς να προκαλείται υποβάθμιση του περιβάλλοντος.

Χαμηλής σοβαρότητας:

- Διαφοροποιήσεις του έργου ή της δραστηριότητας σε σχέση με τα προβλεπόμενα στην ΑΕΠΟ, οι οποίες επιφέρουν μη ουσιώδη μεταβολή των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τη λειτουργία του έργου ή της δραστηριότητας κατά την έννοια της υποπερ. α' της περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 4014/2011.
- Μεμονωμένες παραβάσεις όρων ΠΠΔ ή ΑΕΠΟ, οι οποίες επιφέρουν περιορισμένες επιπτώσεις στο περιβάλλον.
- Περιορισμένη διαρροή υγρών αποβλήτων (συμπεριλαμβανομένων ελαίων) σε μικρή επιφάνεια εδάφους,
- Μικρές υπερβάσεις της οριακής τιμής εκπομπής, πέραν του τυχόν ανώτατου επιτρεπτού αριθμού αποκλίσεων, είτε για μικρό χρονικό διάστημα, είτε στα αποτελέσματα εργαστηριακών μετρήσεων/αναλύσεων κατά τον έλεγχο.
- Μικρότερη συχνότητα διενέργειας μετρήσεων εκπομπών ορισμένων παραμέτρων ή παράλειψη διενέργειας μετρήσεων εκπομπών για κάποιες παραμέτρους
- Απουσία σήμανσης στις συσκευασίες επικινδύνων αποβλήτων
- Αποθήκευση επικινδύνων αποβλήτων χωρίς κάποια από τα μέτρα ασφαλείας

- Επανάληψη ασήμαντων μη συμμορφώσεων
- Μη συντήρηση βιβλίου συντήρησης καυστήρα
- Υπερβάσεις των προβλεπόμενων και ισχυόντων ορίων θορύβου.
- Αποθήκευση προϊόντων χωρίς υπάρχουν τα προβλεπόμενα κατά το νόμο μέτρα πυρασφάλειας.
- Μη υποβολή απαιτούμενης φυτοτεχνικής μελέτης
- Ανεπαρκής αποκατάσταση των πρηνών
- Ανεπαρκής δενδροφύτευση
- Εκπρόθεσμη αίτηση ανανέωσης της άδειας χρήσης νερού από γεώτρηση

Μέτριας σοβαρότητας:

- Διαρροή αποβλήτων ελαίων σε ποσότητα ή διάρκεια που προκαλεί ή ενδέχεται να προκαλέσει μέτρια βλάβη στο περιβάλλον.
- Μέτριες υπερβάσεις, είτε για σημαντικό χρόνο, είτε στα αποτελέσματα των εργαστηριακών μετρήσεων/αναλύσεων κατά τον έλεγχο
- Ανεξέλεγκτη διάθεση υγρών ή στερεών αποβλήτων σε ποσότητα ή διάρκεια που προκαλεί ή ενδέχεται να προκαλέσει μέτρια βλάβη στο περιβάλλον
- Μη λειτουργία των συστημάτων προειδοποίησης της ορνιθοπανίδας στην περίπτωση των ανεμογεννητριών
- Πλημμελής συντήρηση του αντιρρυπαντικού εξοπλισμού
- Αποθήκευση επικινδύνων αποβλήτων χωρίς έγκριση ή χωρίς να προβλέπεται στην περιβαλλοντική άδεια και χωρίς την τήρηση των προβλεπόμενων τεχνικών προδιαγραφών, η οποία ενέχει υψηλό κίνδυνο ρύπανσης/υποβάθμισης.
- Παράλειψη διενέργειας των μετρήσεων εκπομπών επικινδύνων / τοξικών ρύπων ή διενέργεια των μετρήσεων αυτών με σοβαρές ελλείψεις
- Παράλειψη υποχρέωσης ενημέρωσης των αρχών σε περίπτωση υπέρβασης των ορίων ή μη λειτουργίας του αντιρρυπαντικού εξοπλισμού
- Σοβαρές ελλείψεις στις περιβαλλοντικές εκθέσεις και στα υποβληθέντα στοιχεία για τα παραγόμενα είδη και τις ποσότητες αποβλήτων
- Μη υποβολή στοιχείων ή εκθέσεων στις αρχές
- Λειτουργία δραστηριότητας χωρίς την απαιτούμενη ανανέωση/τροποποίηση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης.
- Λειτουργία εγκατάστασης που διαχειρίζεται ή αποθηκεύει απόβλητα χωρίς να υπάρχουν τα προβλεπόμενα κατά το νόμο μέτρα πυρασφάλειας
- Ανάμειξη μη επικινδύνων αποβλήτων χωρίς αυτό να προβλέπεται στην περιβαλλοντική αδειοδότηση.
- Παράλειψη υποχρέωσης εγκαταστάσεων διαχείρισης αποβλήτων να διαθέτουν σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν. 4819/2021.

Σημαντικής σοβαρότητας:

- Ανεξέλεγκτη και συστηματική απόρριψη αποβλήτων λιπαντικών ελαίων ή άλλων επικινδύνων αποβλήτων σε εκτεταμένη επιφάνεια εδάφους
- Σοβαρές και συστηματικές υπερβάσεις της οριακής τιμής εκπομπής είτε στις μετρήσεις/αναλύσεις του φορέα είτε στα αποτελέσματα των εργαστηριακών μετρήσεων/αναλύσεων κατά τον έλεγχο.

- Εκτεταμένη ρύπανση ή υποβάθμιση περιβάλλοντος από την απόρριψη μεγάλων ποσοτήτων αποβλήτων
- Ανεξέλεγκτη καύση πλαστικών, ελαστικών ή άλλων αποβλήτων σε υπαίθριο χώρο σε σημαντικές ποσότητες
- Λειτουργία έργου ή δραστηριότητας χωρίς να έχει εκδοθεί ποτέ ΑΕΠΟ
- Παρεμπόδιση/άρνηση ελέγχου.

Άρθρο 4

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς της παρούσας απόφασης αρχίζει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 21 Φεβρουαρίου 2022

Ο Υπουργός

ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΚΡΕΚΑΣ